

Missatge per a la 55a Jornada Mundial de les Comunicacions Socials

Aquest diumenge 16 de maig, festivitat de l'Ascensió del Senyor, se celebra la 55a Jornada Mundial de les Comunicacions Socials. En el missatge escrit pel Papa per a aquesta jornada ens convida a "comunicar trobant les persones on són i com són".

12/05/2021

MISSATGE DEL SANT PARE FRANCESSC

PER A LA 55a JORNADA MUNDIAL
DE LES COMUNICACIONS SOCIALS

**«Vine i ho veuràs» (Jn 1, 46).
*Comunicar trobant les persones
on són i com són***

*Benvolguts germans i benvolgudes
germanes,*

La invitació a “venir i veure-ho” que acompanya les primeres i emocionants trobades de Jesús amb els deixebles és també el mètode de tota comunicació humana autèntica. Per poder relatar la veritat de la vida que es fa història (cf. Missatge per a la 54a Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, 24 de gener del 2020) cal sortir de la còmoda presumpció del “com ja és sabut” i posar-se en marxa, anar-ho a veure, estar amb les persones, escoltar-les,

recollir les suggestions de la realitat, que sempre ens sorprendrà en qualsevol aspecte. «Obre amb admiració els ulls al que vegis i deixa que se t'ompli de sàvia i frescor el bol de les mans, perquè els altres puguin tocar aquest miracle de la vida bategant quan et llegeixin», aconsellava el beat Manuel Lozano Garrido [1] als seus companys periodistes. Vull, per tant, dedicar el Missatge d'aquest any a la crida a “venir i veure-ho” com a suggeriment per a tota expressió comunicativa que vulgui ser transparent i honesta: tant a la redacció d'un diari com en el món del web, en la predicació ordinària de l'Església com en la comunicació política o social. “Vine i ho veuràs” és la manera com s'ha comunicat la fe cristiana, a partir de les primeres trobades a la vora del riu Jordà i del llac de Galilea.

Desgastar les soles de les sabates

Pensem en el gran tema de la informació. Opinió atenta es lamenta des de fa temps del risc d'un aplanament als "diaris fotocòpia" o als noticiaris de ràdio i televisió i pàgines web, que són substancialment iguals, en què el gènere de la investigació i del reportatge perden espai i qualitat en benefici d'una informació preconfeccionada, "de palau", autoreferencial, que és cada vegada menys capaç d'interceptar la veritat de les coses i la vida concreta de les persones, i ja no sap recollir ni els fenòmens socials més greus ni les energies positives que emanen de les bases de la societat. La crisi del sector editorial pot portar a una informació construïda a les redaccions, davant l'ordinador, als terminals de les agències, a les xarxes socials, sense sortir mai al carrer, sense "desgastar les soles de les sabates", sense trobar les persones per buscar històries o

verificar *de visu* certes situacions. Si no ens obrim a la trobada, ens quedarem com a espectadors externs, malgrat les innovacions tecnològiques que tenen la capacitat de posar-nos davant una realitat augmentada en la qual ens sembla que estem immersos. Cada instrument és útil i valuós només si ens empeny a anar i veure la realitat que no podríem conèixer de cap altra manera, si posa en xarxa coneixements que de cap altra manera no circularien, si permet trobades que no es produirien de cap altra manera.

Aquests detalls de crònica a l'Evangelí

Als primers deixebles que el volen conèixer, després del baptisme al riu Jordà, Jesús els respon: «Veniu i ho veureu» (*Jn* 1, 39), i els convida a viure la seva relació amb Ell. Més de mig segle després, quan Joan, molt

ancià, escriu el seu Evangeli, recorda alguns detalls “de crònica” que revelen la seva presència al lloc i l’impacte que aquella experiència va tenir en la seva vida: «Era com l’hora dècima», anota, és a dir, les quatre de la tarda (cf. v. 39). L’endemà —relata de nou Joan— Felip comunica a Natanael la trobada amb el Messies. El seu amic és escèptic: «De Natzaret en pot sortir res de bo?». Felip no l’intenta convèncer amb raonaments: «Vine i ho veuràs», li diu (cf. v. 45-46). Natanael hi va i ho veu, i des d’aquell moment la seva vida canvia. La fe cristiana comença així. I es comunica així: com un coneixement directe, nascut de l’experiència, no de nom. «Ara ja no creiem pel que tu dius. Nosaltres mateixos l’hem sentit», diu la gent a la Samaritana, després que Jesús s’aturés al seu poble (cf. *Jn* 4, 39-42). El “vine i ho veuràs” és el mètode més senzill de conèixer una realitat. És la verificació més honesta de tot

anunci, perquè per conèixer cal trobar, permetre que aquell que tinc de cara em parli, deixar que el seu testimoni m'arribi.

Gràcies a la valentia de tants periodistes

També el periodisme, com a relat de la realitat, requereix la capacitat d'anar allà on ningú no va: un moviment i un desig de veure. Una curiositat, una obertura, una passió. Gràcies a la valentia i al compromís de tants professionals —periodistes, operadors de càmera, muntadors, directors que sovint treballen corrent grans riscos— avui coneixem, per exemple, les difícils condicions de les minories perseguides en diverses parts del món; els innombrables abusos i injustícies contra els pobres i contra la creació que s'han denunciat; les moltes guerres oblidades que s'han explicat. Seria una pèrdua no només

per a la informació, sinó per a tota la societat i per a la democràcia si aquestes veus desapareguessin: un empobriment per a la nostra humanitat.

Nombroses realitats del planeta, més encara en aquest temps de pandèmia, dirigeixen al món de la comunicació la invitació d’“anar-hi i veure-ho”. Existeix el risc d’explicar la pandèmia, i cada crisi, només des dels ulls del món més ric, de tenir una “doble comptabilitat”. Pensem en la qüestió de les vacunes, i en les cures mèdiques en general, en el risc d’exclusió de les poblacions més indigents. Qui ens parlarà de l’espera de curació als pobles més pobres d’Àsia, de l’Amèrica llatina i de l’Àfrica? Així, les diferències socials i econòmiques a escala planetària corren el risc de marcar l’ordre de la distribució de les vacunes contra la COVID-19. Amb els pobres sempre els últims i el dret a la salut per a

tothom, afirmat com un principi, buit del seu valor real. Però també al món dels més afortunats el drama social de les famílies que han caigut ràpidament en la pobresa queda en gran part amagat: fereixen i no són notícia les persones que, vençant la vergonya, fan cua davant dels centres de Càritas per rebre un paquet d'aliments.

Oportunitats i insídies al web

La xarxa, amb les seves expressions socials innombrables, pot multiplicar la capacitat d'explicar i de compartir: tants ulls més oberts sobre el món i un flux continu d'imatges i de testimonis. La tecnologia digital ens ofereix la possibilitat d'una informació de primera mà i oportuna, de vegades molt útil: pensem en certes emergències amb motiu de les quals les primeres notícies i també les primeres comunicacions de servei a les

poblacions viatgen precisament al web. És un instrument formidable, que ens fa responsables a tots com a usuaris i com a consumidors. Potencialment, tots ens podem convertir en testimonis d'esdeveniments que, d'una manera o una altra, els mitjans tradicionals passarien per alt, aportar-hi la nostra contribució civil, fer que emergeixin més històries, també positives. Gràcies a la xarxa tenim la possibilitat de relatar el que veiem, el que passa davant els nostres ulls, de compartir testimonis.

Però també s'han tornat evidents per a tothom els riscos d'una comunicació social sense controls. Hem descobert, des de fa temps, com les notícies i les imatges són fàcils de manipular, per milers de motius, de vegades només per un narcisisme banal. Aquesta consciència crítica empeny no a demonitzar l'instrument, sinó a tenir més

capacitat de discerniment i un sentit de la responsabilitat més madur, tant quan es difonen els continguts com quan es reben. Tots som responsables de la comunicació que fem, de les informacions que donem, del control que junts podem exercir sobre les notícies falses, desemmascarant-les. Tots estem cridats a ser testimonis de la veritat: anar-hi, veure-ho i compartir-ho.

Res no substitueix el fet de veure-ho en persona

En la comunicació, res no pot substituir completament el fet de veure-ho en persona. Algunes coses es poden aprendre només amb l'experiència. No es comunica, de fet, només amb les paraules, sinó amb els ulls, amb el to de la veu, amb els gestos. La forta atracció que Jesús exercia en les persones que el trobaven depenia de la veritat de la seva predicació, però l'eficàcia del

que deia era inseparable de la seva mirada, de les seves actituds i també dels seus silencis. Els deixebles no escoltaven només les seves paraules, el miraven com parlava. De fet, en Ell —el *Logos* encarnat— la Paraula es va fer Rostre, el Déu invisible es va deixar veure, sentir i tocar, com escriu el mateix Joan (cf. *1 Jn* 1, 1-3). La paraula és eficaç només si es “veu”, només si t’involucra en una experiència, en un diàleg. Per aquest motiu el “vine i ho veuràs” era i és essencial.

Pensem quanta eloqüència buida abunda també en el nostre temps, en qualsevol àmbit de la vida pública, tant en el comerç com en la política. «Sap parlar infinitament i no dir res. Els seus raonaments són com dos grans de blat perduts en dues quarteres de palla: tot el dia buscant fins que els trobes, i, quan els tens, veus que no valia la pena de buscarlos». [2] Les paraules mordaces del

dramaturg anglès també valen per als nostres comunicadors cristians. La bona nova de l'Evangelí es va difondre al món gràcies a les trobades de persona a persona, de cor a cor. Homes i dones que van acceptar la mateixa invitació: “Vine i ho veuràs”, i van quedar impressionats pel “plus” d'humanitat que es transparentava en la seva mirada, en la paraula i en els gestos de persones que donaven testimoni de Jesucrist. Tots els instruments són importants, i aquell gran comunicador que es deia Pau de Tarso hauria utilitzat el correu electrònic i els missatges de les xarxes socials, però va ser la seva fe, la seva esperança i la seva caritat el que va impressionar els contemporanis que el van escoltar predicar i van tenir la fortuna de passar temps amb ell, de veure'l durant una assemblea o en una xerrada individual. Verificaven, veient-lo en acció als llocs en què es

trobava, com de veritable i fructuós era per a la vida l'anunci de salvació del qual era portador per la gràcia de Déu. I també allà on aquest col·laborador de Déu no es podia trobar en persona, la seva manera de viure en Crist va ser testimoniada pels deixebles que enviava (cf. *1 Co* 4, 17).

«A les nostres mans hi ha llibres, als nostres ulls fets», afirmava sant Agustí [3] exhortant a trobar en la realitat el compliment de les profecies presents a les Sagrades Escripures. Així, l'Evangelí es repeteix avui cada vegada que rebem el testimoni límpid de persones la vida de les quals ha canviat per la trobada amb Jesús. Des de fa més de dos mil anys és una cadena de trobades la que comunica la fascinació de l'aventura cristiana. El repte que ens espera és, per tant, el de comunicar trobant les persones on són i com són.

*Senyor, ensenya'ns a sortir de
nosaltres mateixos,*

*i a encaminar-nos cap a la cerca de la
veritat.*

Ensenya'ns a anar-hi i veure-ho,

ensenya'ns a escoltar,

a no conrear prejudicis,

a no treure conclusions precipitades.

*Ensenya'ns a anar allà on ningú no
vol anar,*

a prendre'ns el temps per entendre,

a fer atenció al que és essencial,

*a no deixar-nos distreure pel que és
superflu,*

*a distingir l'aparença enganyosa de
la veritat.*

*Dona'ns la gràcia de reconèixer les
teves cases al món*

i l'honestat d'explicar el que hem vist.

Roma, San Juan de Letrán, 23 de gener de 2021, Vigília de la Memòria de Sant Francesc de Sales.

Francesc

[1] Periodista espanyol que va néixer el 1920 i va morir el 1971; va ser beatificat el 2010.

[2] W. Shakespeare, *El Mercader de Venècia*, acte I, escena I.

[3] *Sermó* 360/B, 20.

mundial-de-les-comunicacions-socials/
(08/08/2025)